

DE KOR

Maandorgaan van

BIOLOGIA MARITIMA

Nederlandse Vereniging van
Zee-aquariumliefhebbers.

(Opgericht: 12 November 1939)

Jaargang no. 15, Maart 1965

REDACTIE: H.A.v.Vlimmeren
Ridder van Doorne Jr.
Balistraat 96,
DEN HAAG

Telefoon: 63.97.21/98.60.17

Contributie BM, incl. Abonn.
op DE KOR f 15,-- per jaar
(Giro 27.83.96 t.n.v. Mevr.
A.G.W.vanVlimmeren-Schippers)

Vaste Medewerkers

Fam. Luteijn : Techn. Verzorging
Fam. Hinners &
Fam.v.d.Let : Expeditie

IN DIT NUMMER o.a.

Wij bezochten St. Malo	34
Indrukken van een nieuw lid	39
Nieuw doorluchting systeem	42
In het KORT	46
Korte berichten	48

van de redactie

In deze KOR nemen wij U eerst mee naar het Aquarium van St. Malo in Bretagne. Deze plaatsnaam roept voor velen aangename herinneringen op en doet tevens denken aan de komende zomer. Bretagne is een vacantieland bij uitstek voor ons zeeaquariumhouders. De heer Amir heeft het in een van zijn artikelen zo treffend geformuleerd: "Wanneer we Scheveningen vergelijken met ons dagelijks brood, Zeeland met het Zondags feestmaal en de Middellandse Zee met een vorstelijk banket, dan past er voor Bretagne maar één woord; LUILEKKERLAND!"

Wij hopen dat ook U Uw vacantie door kunt brengen in plaatsen waar de beesten voor het oprapen liggen. En denk na afloop eens naar Uw blad door een reisverslag in te sturen. Zo'n verslag vindt U in dit nummer van DE KOR onder de titel "Indrukken van een nieuw lid".

Een "Statloos" doorluchtingssysteem van ons lid Schagen rondt deze KOR af.

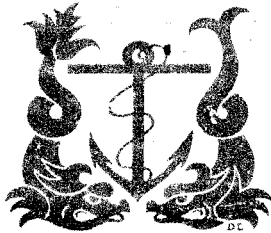
De volgende KOR, het April nummer, zal weer gecombineerd zijn met het ZEEPAARD, het is ons gelukt deze zaak nog tijdig rond te krijgen. Van KORzijde kunt U artikelen verwachten van de heren Compaan, van Vlimmeren en Drinkwaart. Dr. Vaas, W. Vader en M. Donze uit de Zeepaard richting verzorgen een groot deel van de inhoud. Het ziet er naar uit dat dit weer een extra diknummer wordt..

Tot slot nog een zakelijk mededeling.

Het schrijfmachinefonds groeit en groeit. Het saldo op 24.2.61 bedroeg f 276,70. Zit UW bijdrage daar al bij? U kent de spelregels: f 1,- voor elk jaar dat U lid is. Dan nog een verzoek van onze secretaris: Wilt U toch vooral alle correspondentie voor de vereniging, met uitzondering van redactiezaken, sturen naar Postbus 189 in DELFT. Beste adressering garandeert omgaande beantwoording. En voorbaat dank voor Uw medewerking.

RvD/Vl

Wij bezochten voor U...

L'AQUARIUM DE SAINT-MALO

Wie St. Malo in Bretagne kent van voor de oorlog is een bevoorrecht mens want hij heeft dan nog herinneringen aan een van de meest schilderachtige plaatsen in Europa. Tijdens de felle gevechten tijdens de bevrijding van Frankrijk werd St. Malo vrijwel geheel verwoest en gingen honderden mensenlevens verloren.

Spoedig na de bevrijding werd aan de wederopbouw begonnen nadat men had besloten om ondanks de hoge daaraan verbonden kosten, de stad in oude stijl te herbouwen.

Enkele jaren geleden liet Ridder van Doorne mij vanaf de citadel van St. Servan mij kennis maken met St. Malo. Het was dreigend weer naar een klein gedeelte van de lucht was licht bewolkt en afwisselend speelden zonnige en donkere partijen over de gebouwen van St. Malo aan de andere kant van de baai.

Het was een onvergetelijk schouwspel.

Na die eerste dag hebben we door vrijwel alle straten en straatjes gezworven en we kennen de stad nu van binnen en van buiten, doch steeds is het weer een sensatie om hier terug te keren. Er is echter een plek waar we bijzonder graag zijn en we kunnen het niet nalaten om ^U daar wat meer

van te vertellen.

Rondom dit oude zeeroversnest loopt een grote zware vestingmuur, en bij de Place Vauban vlak bij de belangrijkste poort in de muur is thans het fraaie aquarium de St. Malo dat wordt geleid door de fam. Grivet, die vroeger reeds met groot succes een publiek aquarium exploiteerden in St. Servan. (Zie DE KOR Sep. 62 "Wij bezochten voor U Het Aquarium van St. Servan.")

Dat aquarium kampte na enkele jaren met een ernstig gebrek aan ruimte, hetgeen de lezers van DE KOR die het BM jubileum congres bezochten wel hebben gezien op de dia's die de heer H. Compaan toonde, en waarbij men duidelijk kon zien dat de bakken zelfs boven op elkaar waren geplaatst. Behalve het ruimtegebrek was ook de wens om tot een economische exploitatie te komen een beweegreden om een plaats in St. Malo te vinden. Het aantal toeristen dat deze stad jaarlijks bezoekt is enorm groot, en het is bekend dat een publiek aquarium het in de eerste plaats van de toeristen moet hebben. Voor de inrichting van het aquarium kreeg men de beschikking over een stuk stadsmuur van 120 meter lengte, in die muur loopt een gang waarin men juist voldoende ruimte had om bakken te plaatsen en dan nog loopruimte voor het publiek over te laten. Het inrichten van het aquarium heeft veel geld en zorgen, maar vooral arbeid gekost. Ons lid Bob Leenart heeft in de opbouwperiode hard meegewerkt en er onder meer de gerekke elektrische installatie verbeterd en gezorgd voor een artistieke verlichting in de gang en een veilige verlichting boven de bakken.

Thans staan er in het aquarium ongeveer 100 aquaria waarvan er 21 stuks zoetwaterbeesten bevat en de rest is gevuld met zeedieren. In totaal leven er ca. 1.000 verschillende beesten! De bakken zijn allen voorzien van een eigen filter en pomp en het enige storende aan de opstelling is dat men overal het geluid van de pompen hoort.

Van de zoetwaterbakken kan ik U helaas niet veel vertellen.

De meeste vissen vind ik erg mooi en vooral een bak met een grote hoeveelheid bedrijvige rivierkreeftjes maakte wel indruk en was bij de meeste bezoekers zeer geliefd.

Op enkele bakken stond trots vermeld dat er dieren in voorkwamen die afkomstig waren uit Nederland. Het waren anjelierien, harnsmannetjes en enkele meunen.

De bak die naar ons gevoel een eervolle vermelding verdient

is wel die waarin enkele exemplaren van de Zonnevis (Zeus faber) rondzwommen. Pas voor de tweede keer in vele jaren zag ik deze wondermooie beesten in levende lijve. Deze vis doet beslist niet onder voor de mooiste koraalvis, maar is in het aquarium even moeilijk te houden als de zwakste koraalvis. De zonnevissen krijgen levende koornaarvisjes te eten. Mevr. Grivet vertelde dat ook in Bretagne deze vis tot de zeldzame vangsten behoort en dat het levend overbrengen naar het aquarium iets unieks is. Het menu van de zonnevis is echter voor ons allen wel een beletsel om deze vis ooit te houden.

In de vele bakken konden we een uitstekende indruk krijgen van de dieren die we in Bretagne kunnen aantreffen. Omdat de fam. Grivet de meeste dieren zelf vangt, is vrijwel alles wat U in de bakken ziet ook binnen Uw bereik als U maar goed zoekt en op weg wordt geholpen met enkele goede vindplaatsen. (Dat laatste zullen we in één van de komende nummers van DE KOR dan ook doen.) Een opsomming van al die beesten die we zagen heeft weinig zin we zullen ons bepalen tot enkele opvallende zaken die onze aandacht trokken.

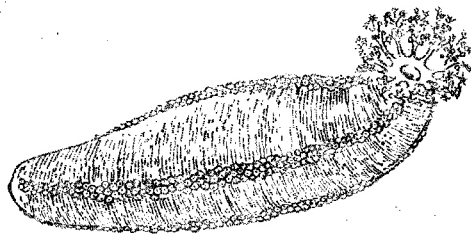
Hiertoe behoorde beslist een spierwitte zeeekomkommer waarvan de naam

helaas niet bekend was. Het beest leefde al geruime tijd in de bak en zag er welvarend uit.

De driedradige meun (*Motella tricirrata*) is bij ons een zeldzame verschijning maar was in St. Malo in ruime mate aanwezig.

De Pollack (*Gadus merlangus*) en enkele prachtige exemplaren van de Griet (*Rhombua laevis*) vulden een grote bak waarin deze forse vissen uitstekend tot hun recht kwamen.

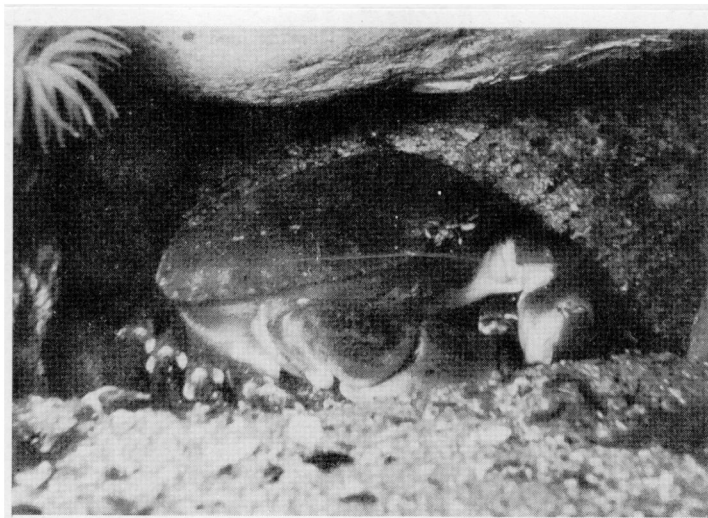
Een juweel van een vis was de poon *Trigla lineata*. Dit is een vuurrode vis met fraaigevormde grote vinnen die enigszins doet denken aan Pterois soorten die we bij Eilat zagen. Deze poon komt in de omgeving van St. Servan

Circumaria x 1/10

ZEEKOMKOMMER

en St. Malo vrij algemeen voor. Ze zijn tijdens het duiken gemakkelijk te benaderen en te vangen maar helaas zagen we uitsluitend grote exemplaren die het in de kampkeuken goed deden maar niet voor het aquarium in aanmerking kwamen. Een andere vis die we soms zagen tijdens het zoeken tussen de rotten was de rotstong (*Zeugopterus punctatus*). Deze vis heeft aan de bovenzijde wat kleurrijke grote vlekken en heeft verder een meer uitgesproken tekening op de rug. Deze vis deed het ook in het aquarium uitstekend en was gewend aan het gevarieerd voedsel dat hij dagelijks kreeg. In een andere bak zaten enkele formidabele Noordzeekrabben

Noordzeekrab (Foto: Ridder van Doorn)

die onder de rotsen een rustig plekje hadden gevonden. Een bak waar we niet op uitgekeken kwamen was die met een aantal jonge zeekatten. De beesten waren in uitstekende conditie en het steeds wisselende spel van de kleuren trok doorlopend een groot aantal bezoekers. Overigens wemelde het in Bretagne van de zeekatten en het wonderlijk was dat het snel wisselen van de kleur hun aanwezigheid juist vaak verraaft.

Ze zaten meestal op of onder suikerwier en waren dan donkerbruin, precies als het wier. Als we in de buurt kwamen merkten we ze opeens op, doordat ze nerveus door onze komst

plotseling als een flikkerlicht van kleur gingen wisselen.
We konden ze dan niet missen!

In meerdere bakken zagen we kleine vuurrode zonnesterren.
Deze vraatzuchtige dieren werden in het leven gehouden
met een menu van: andere zeesterren.

Het voedselprobleem is bij Grivet in het algemeen niet
erg groot omdat er vrijwel het hele jaar door voldoende
aanvoer van allerlei verse zeedieren is.

Het standaardvoedsel is brokjes van 1 mm gekookte mossel
en enkele soorten wormen. Dat een harder graag vermicelli
eet is iets nieuws dat we nog niet wisten. Bij Grivet
aten ze het graag.

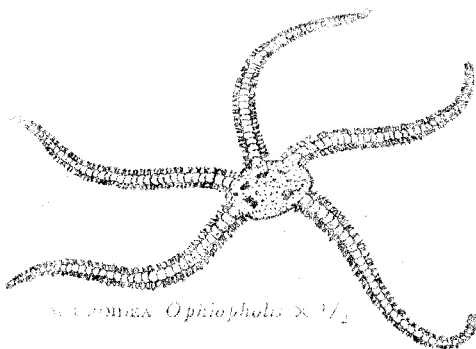
Tijdens ons verblijf bezochten we bijna dagelijks het
aquarium en het is ons opgevallen dat er bijzonder veel
aandacht aan de bakken wordt besteed. Het voeren vindt
regelmatig plaats en steeds wordt serieus bekeken welke
soort voedsel men een bepaald beest moet geven.

De conditie van de meeste beesten was dan ook uitstekend
en het is bekend dat Grivet de beesten ook zeer lang levend
houdt. De bak met brokkel- en slangsterren die we in

DE KOR van Sept. 1962
hebben afgebeeld op blz.
122, is van St. Servan
overgebracht naar St, Malo
en heeft als inhoud nog steeds
dezelfde sterren. In al die
tijd was de sterfte vrijwel
nihil.

Mocht U in Bretagne komen
dan raden wij U aan om
tegen de somma van NF 2,--
een bezoek aan dit aquarium
te brengen.

Rekent U er op dat U op z'n
minst 2 uur nodig heeft
voor een rustige wandeling
langs de vele bakken.

Ophiopholis x 1/2

H.A.v.Vlimmeren - Den Haag

INDRUKKEN VAN EEN NIEUW LID VAN B.M.
BIJ ZIJN EERSTE EXCURSIE NAAR ZEELAND

Iemand die maemaakt wat hij nooit eerder ervaren heeft, be- kijkt alles op zo'n dag geheel anders, dan iemand die zich in de sfeer van het reeds bekende genesteld heeft.

Zo'n eerste ervaring maak je uiteraard maar één keer mee en je vergeet dus weer veel, tenzij je die ervaring opschrijft. Dat heb ik dus getracht te doen bij de excursie naar Zeeland. Zoals misschien een ander zou gedaan hebben bij zijn eerste les op een fiets, of zijn eerste gang naar school of bij zijn eerste blik onder water.

Wij gingen dus naar Zeeland, alles ging onderweg voorspoedig. Onze auto hield het best bij 140 km per uur, zodat we zelfs te vroeg aankwamen. Doch niet zo vroeg of andere deelnemers waren reeds op het strand aan het zoeken.

Dat vertelde de heer v.d. Let ons, die ons opwachtte, terwijl hij met zijn vinger naar een bepaalde richting van de zee wees. Hij reed voor ons uit, om de weg te wijzen. Het was eigenlijk geen weg, maar een soort karrespoor langs een dijk, die dood- liep na ca. 10 minuten rijden, ook weer tegen een dijk.

We klaarden op bij het zien van zoveel BM auto's die daar geparkeerd stonden. Wat een belangstelling.

Over die dijk moesten we zijn verteldemen ons.

We zagen allemaal mensen lopen met emmertjes van plastic, waarop deksels met gaatjes, bleek later.

Iedereen had ook laarzen aan, behalve ik. Ik vond mezelf dom. Geen emmertje, geen laarzen. Toch was ik erg enthousiast waarom weet ik niet, zeker omdat die andere mensen ook zo enthousiast deden! Er waren mensen bij die schepnetjes hadden en die schein met die netjes, maar die toch leeg bleven, er waren er zelfs die een sleepnet bij zich hadden maar dat bleef ook leeg zag ik.

Wel hoorde ik dat er vorige keer veel in zat, zéér véél zelfs..... hoorde ik.

In mijn vacantie vorige zomer leerde ik wat een mosselbank was nu wist ik dat dit er ook een zijn moest, een grote bank met massa's kleine mosselen. Vooral onder leren zolen knarsen ze erg. Aan enkelen heb ik uitgelegd hoe je een mossel kunt controleren of die levend of dood is: Knijpen

en kijken naar een dun straaltje water dat gaat spuiten. Dat wist ik. Wat ik niet wist, was wat je wel moest zien zoals steurkrabben, anemonen wieren enz. enz. Vele wieren heb ik gezien vooral bruine wieren en als je er over heen loopt veroorzaken ze knalletjes, ze houden het niet in je aquarium zei men. Het schijnt moeilijk te zijn ze in een aquarium te laten groot worden, duurt erg lang. Je moet grote anemonen in je aquarium doen, mooie gekleurde, maar die heb ik niet gezien, nog niet. Na enige tijd zijn we weer in onze auto's gegaan, om een andere plaats te proberen. Het was eb dus ging 't nog. Iedereen was bij iemands auto in een emmertje aan het kijken, dat zagen we vanaf die dijk.

Zo nu en dan ging er iets van het ene emmertje in dat van een ander. Soms ook omgekeerd, zag ik vanaf die dijk.

't Was een plaatje om te zien vanaf die dijk.

Ik ging ook naar de auto's en keek in die emmertjes. Men vroeg mij wat ik gevonden had. Ik liet een schelp met dubbele bodem zien. Oh, dat was een die liggen daar zeer veel. Ja, zei ik dat heb ik gezien. Men vroeg mij waar mijn emmertje was. Ik zei: Heb ik niet. Heb je die niet? En je aquarium dan? Ik zei: Heb ik niet!

Heeft U die niet? Neen, zei ik die heb ik niet. Nou dat komt dan gauw zeker? Ja, zei ik.

Toen we eenmaal weer op weg waren langs die dijk zagen we een Citroën zonder voorruit. Er zat iemand in met een duikersbril op. Ik dacht meteen Hé dat is zeker een duiker. Ja, 't was een duiker, die vroeg of er nog andere duikers waren, want hij was de enige duiker en dan mag je niet duiken. Is te riskant. Toen we verder gingen reed een wagen voor ons uit die de weg wist. Want wisten wij veel. De weg ging langs een kanaal. 't was zoet water, daarom reden we er alleen maar langs. Toen we stopten zagen we weer een lange dijk. Over die dijk gingen we heen. Ik liep naar beneden de dijk af en liep over een mosselbank afgewisseld met zand, waarop slierten bruine wieren, naar een andere mosselbank. Iedereen liep meteen door, waarschijnlijk was hier niets te zien, niemand keek dan ook naar beneden. Naast ons ruiste de zee zacht.

De dijk was nu met basalt besteed, waarover we moeilijk glibberig liepen tot we bij een plasje kwamen waar je omheen kon lopen. Er waren mensen bij die 't wisten want ze

zeiden "hier is het". Er liep tenminste niemand meer door. Ik ging ook kijken. Het water was glashelder omdat hier 15 cm diep was. soms dieper, soms ondieper. Ik zag de bodem van zand en stenen en wat wier. Zo nu en dan zag ik een garnaal wegschieten. Men zei: Dat is geen garnaal! In ieder geval zag ik dat het wegflitste totdat men het achterna ging. Toen was alles troebel en zag ik niets meer van 't slik.

Na een half uur begon ik het koud te krijgen en ging van de dijk weer terug en zag een prachtig violetkleurig waas deinen over een rietveld, welks halmen golvend door de wind werden bewogen. Wanneer je een stengel plukte en bekeek was de kleur verdwenen, bij twee ook, maar het hele veld tezamen deed die pastelkleur ontstaan, temeer opvallend afstekend tegen het enigszins grijze landschap rondom. Want het was bewolkt en net niet nat.

Vlak voor me lag in het gras een wit afgeplat bolletje met bovenop een soort naaldjes en in de onderzijde een klein spleetje. Het was hol.

Ik stak het trots bij me, want ik had zo iets nooit eerder gezien.

In het café tje liet ik het zien. Het was slechts een zeeklit. Jammer.....

In het café-tje kwam iederéén zich warmen en koffie drinken die nog gezet moest worden. Iemand ging bijna op mijn zeeklit zitten, want die had ik in een zak van mijn jas gedaan en die lag op een tafel.

Er werd gestemd wie naar Bergen op Zoom wilde en wie naar Yerseke. Er was een dame die zei, dat ze graag naar Yerseke wilde, nogal luid. Met algemene stem werd tot Yerseke besloten. Iedereen knikte.

Sommigen vroegen toen we buiten waren waar we naar toe gingen. Ik zei: Yerseke, maar ik heb nog maar één uur de tijd! Enkele auto's waren reeds op weg, ik denk naar Yerseke. Hoewel ik ze niet meer heb gezien. Toen we eenmaal reden zeiden we in onze auto: We rijden achter een auto aan die er ook naar toe gaat, dan kan 't niet missen. Enkele auto's gingen rechts af, ook enkele links.

Een hebben we gevolgd. We hadden geluk, want we herkenden de inzittenden. Onderweg stopte de auto, wij ook. Is hier wat te zien vroegen wij? Neen zei men we gaan wat vers zee-water in onze jerrycans tanken. Het was bij een uitmonding van een uitwateringssluis. We zijn wel bij het water geweest

de
maar jerrycans zijn leeg gebleven.
We zijn alleen verder gereden tot Yerseke. We hadden weer geluk, want we zagen een andere BM auto die we nagezeten hebben tot een straat verboden voor auto's. Zij reden erdoor, wij niet, tenslotte was het Zondag.
Na 10 minuten rijden door Yerseke spraken we nog éénmaal iemand van BM die zei dat hij eerst smakelijk ging eten. Doch wij hadden daar geen tijd meer voor. Wij overlegden om maar naar huis te gaan.
Onderweg gleden de bomen langs ons heen, bruin en goudgeel door de herfst.
Ik maakte balans op, dat doe je nu eenmaal als je zakenman bent, dat gaat zomaar vanzelf.
Veel plezier gehad, sympathieke mensen die mij best liggen (erg belangrijk in samenzijn)
Twee vondsten n.l. 1 schelp met dubbele bodem, waar er veel van zijn en één zeeklit in 't gras gevonden.
6 uur gereden, 1½ uur gestrandjutterd, 1½ uur café e.a., en dat allemaal voor de somma van f 20,-- benzinegeld. (exclusief levende zeewezentjes, want een aquarium heb ik nog niet).
Maar het belangrijkste, het was een fijne dag, zei ik tegen mijn vrouw.

L. Hoksbergen - Den Haag

EEN NIEUW DOORLUCHTINGS SYSTEEM

De doorluchting van het aquarium vindt meestal plaats door middel van een luchtsteen. Deze luchtsteen hangt dan vrij in het aquarium, bevestigd aan een stukje celluloid pijp. Dit systeem heb ik ook jaren toegepast, maar het beviel me niet voor 100%.
Er zijn enkele punten die ik nogal bezwaarlijk vond (zie fig. 1).
1. De brede bellenbaan die ik in hetbegin wel aardig vond, maar later esthetisch niet zo fraai. Deze baan deelt het aquarium in twee, vooral bij grote aquaria. Om een zo groot mogelijke stroming te krijgen is dit bij een groot

aquarium noodzakelijk (zie fig. 1.)

2. Het brede front van uiteenspattende bellen aan de oppervlakte, zodat alles wat zich boven het wateroppervlakte bevindt voortdurend met kleine druppels besproeid wordt.

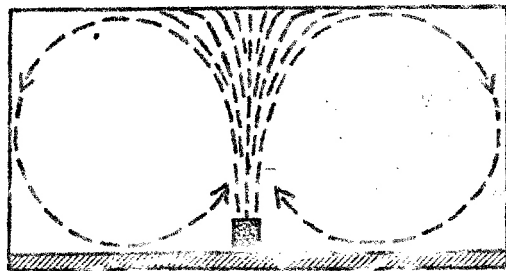

fig. 1

Bij gebruik van dekruiten geeft de zout- en algaanslag aan de ruiten veel lichtverlies. Dekruiten zijn echter noodzakelijk voor bescherming tegen corrosie van lamphouders T.L. of lampfittings, terwijl een luchtwatermengsel zeer corrosief werkt, hetgeen men meestal wel bemerkt aan de bovenrand van het aquarium.

Dit heeft me op de gedachte gebracht voor een oplossing. Deze meen ik in overleg met de heer C. Dros gevonden te hebben. De heer Dros ken ik reeds jaren als aquariumliefhebber, en glasblazer. Wij construeerden een soort luchtwaterstuwpijp. Dit apparaat is voor mij door de heer Dros vervaardigd van glas, maar andere materialen dan glas kunnen ook goed dienst doen, b.v. celluloid, plastic, electriciteitsbuis.

De werking en constructie zien we in fig. 2.

Het apparaat bestaat uit een dunne buis van ong. 25 mm doorsnede, bevestigd op

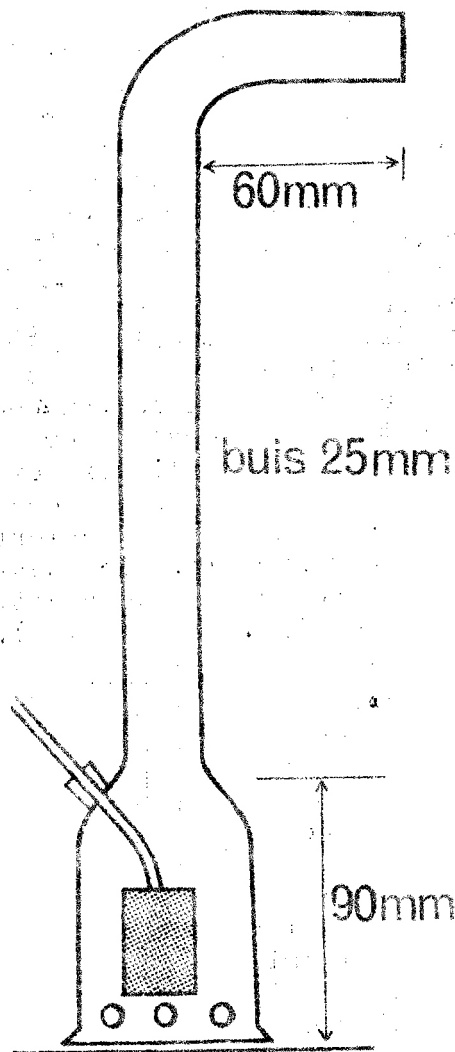

fig. 2

een dikke buis van 50 à 60 mm. In dit dikke gedeelte (klok) is door middel van een doorboord kurkje een luchtsteen aangebracht (zie tek.) Onderin de klok zijn even boven de bodem een aantal gaten van ongeveer 12 mm aangebracht zodat hierdoor water naar binnen kan stromen. De waterstroom wordt door de luchtsteen opgewekt en in de 25 mm pijp sterk doorgelucht en krijgt hierin een grote stroomsnelheid. Door een flauwe geleidelijke bocht wordt deze stroom in horizontale richting omgebogen en verlaat met grote snelheid de pijp. In het horizontale gedeelte verzamelt de meegevoerde lucht zich grotendeels aan de bovenzijde van de pijp en verlaat deze direct bij de uitmonding. De bellenvorming aan de oppervlakte is hierdoor aanmerkelijk kleiner zodat het spetteren veel minder is. Dit kan men nog meer beperken door op ongeveer 5 cm voorbij de uitmonding van de pijp een strookje plastic horregas één cm diep in het water te hangen. De nog meegevoerde bellen stuiten tegen het gaas en spatten dan uitelkaar. Hierdoor blijft het spatgebied zeer beperkt. Proefondervindelijk bleek dat de uitstroomopening van de pijp het gunstigste stroompatroon geeft als hij ongeveer 3 cm onder het wateroppervlak wordt geplaatst. De straal pijp kan het beste in de linker- of rechterhoek achter in het aquarium tegen de rotswand worden geplaatst, zodat het uitstromende water langs de achter(rots)wand naar de tegenovergestelde hoek stroomt, zich daar ombuigt en langs de voorruit in tegenovergestelde richting terugstroomt naar de ingang van de pijp. (zie fig. 3).

De pijp kan men achter stenen of wierbossen (sponswier) camoufleren zodat hij niet opvalt. De stroming in het aquarium is hierdoor veel intensiever en meer in één richting, zoals een getijde stroom in zee. Dat de stroming groot moet zijn is bij veel onderzoeken noodzakelijk gebleken.

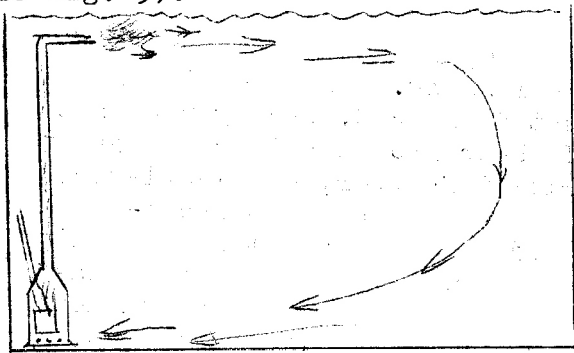

fig. 3

(lezing van de heer Compaan, congres 1962). Aan deze eis wordt

hier vrij goed voldaan: de stroming is aanmerkelijk groter dan bij het doorluchten met een vrijhangende luchtsteen, terwijl de kap droger blijft en de doorluchting goed uit het gezicht te werken is, hetgeen bij een vrije luchtbaan moeilijk te realiseren is daar de werking dan belemmerd wordt. Bij de heer A. Amir zijn deze straalpijpen tot zijn volle tevredenheid in zijn getijde bakken in gebruik, terwijl de heer C. Dros en schrijver dezes met veel succes ruim een jaar ervaring hebben met dit nieuwe doorluchtingsysteem. Het lijkt me goed mogelijk het systeem in combinatie met een bodemfilter te laten werken, maar ik heb dit zelf nog niet toegepast. Hierbij zouden de gaten opzij in de klok moeten vervallen. Met een kurk zet men de klok dan op de uitmondingspijp van het bodemfilter en zo zuigt men water uit het filter in de pijp. Een voordeel lijkt me dat schoon water wordt aangezogen en er twee systemen gecombineerd zijn. Dit moet ik echter nog onderzoeken, want misschien zou het bodemfilter niet snel genoeg water aan kunnen zuigen. Door dit artikel over dit nieuwe doorluchtingsysteem hoop ik verbetering gebracht te hebben in de waterhuishouding van het aquarium. De omstandigheden waaronder onze dieren moeten leven zijn hiermee naar ik meen weer iets verbeterd, hetgeen men uit hun gedrag kan concluderen. Bij de toepassing van dit systeem wens ik U veel succes en ik geef U gaarne nadere inlichtingen.

C. Schagen - Utrecht

LEDENWERFACTIE

Enige tijd geleden vond U in DE KOR een tweetal antwoordkaarten voor het opgeven van nieuwe leden en belangstellenden. De kaarten druppelen binnen, maar we zouden liever zien dat ze binnenstromen. Wij verzoeken U daarom nogmaals om mede te werken aan de groei van U vereniging door met vrienden en bekenden over Uw hobby te praten en eventuele belangstellende aan het secretariaat op te geven, waarvandaan de dan een proefnummer en volledige informatie over de vereniging BIOLOGIA MARITIMA zullen ontvangen.

Het Bestuur.

In het KOR t

VELDWERK

In het Amerikaanse blad Turttox News beschrijft A.C. Olsen Jr. op blz. 16 van de jaargang 42(1964)de oplossing van een oud probleem. Want als U gewapend met net en laarzen ter vangst trekt in ondiep water, waar laat U dan de potten, flesjes, glazen etc.? Velen van ons weten mee te praten over de hieruit ontstane ergernis. Terwijl U met de ene hand vist, of tracht het te doen, moet de andere een steeds moeilijker te hanteren pot, emmer of bundel plastic zakjes regeren. Zo niet de heer Olsen. Deze maakte van een stuk schuimstyreen (b.v. Tempex) een vlotje, waarin hij holtes uitsneed waar potten e.d. in kunnen staan. Zeifs een venstertje, overtrokken met doorzichtig materiaal bracht hij er in aan, zodat hij gemakkelijk onder water kon kijken! Al wadende kan zo'n vlotje, dat op elke gewenste maat zelf gemaakt kan worden, aan een lijntje met U mee getrokken worden en U kunt iedere vangst direct in de daarvoor bestemde pot deponeren. Werkelijk het ei van Columbus.

Schuimstyreen is een zeer lichte en luchtige "plastic" soort die tegenwoordig veel als emballage gebruikt wordt. Ook als isolatiemateriaal voor koel- en vrieskasten heeft het zijn nut reeds ten volle bewezen. Ook bloembakken en -potten worden er tegenwoordig van gemaakt. Aangezien het zeer hoog op het water ligt, moet U er geen hoge bouwsels van maken. Olsen gebruikt platen van 2½ tot 5 cm dikte. Als U hier even op let en dan in de badkuip wat experimenteren fabriceert U in een ommezien een waardevol attribuut voor Uw verdere vangtochten. Schuimstyreen dient U met een vlijmscherp mesje te bewerken, dan blijft de snijrand gaaf.

DRIJVEN-ZWEVEN-ZINKEN

Interesseert U zich voor de wijze waarop diverse dieren

zich in zee zwevende of drijvende houden? Leest U dan eens het artikel van E.J. Denton in Endeavour, 22 (1963) blz. 3 e.v. Dit artikel "Buoyancy mechanisms of seacreatures" is te lang om er hier een uittreksel van te geven, maar het is de moeite van het lezen beslist waard. Op eenvoudige, maar toch leerzame wijze wordt verteld over het zweef- of drijfvermogen van o.a. zeevonk, foraminiferen, planktondiertjes en diverse soorten inktvissen tot aan haaien en walvissen toe. Het artikel bevat 8 illustraties, een grafiek en 19 literatuurverwijzingen.

TE VROEG

We kennen allemaal wel het verschijnsel, dat aquariumdieren ijverig op zoek gaan naar voedsel, ook als b.v. maar één klein stukje vis of mossel in de bak gevallen is. Hetzelfde krijgen we te zien, als er nieuwe dieren of wieren, vers uit zee, in het aquarium gedeponereerd worden. Het meest voor de hand liggende is, dat de dieren een nieuw smaakje in het water proeven, "ze ruiken het".

In een artikel in Oikos, 14(1)(1963)85-89 beschrijft Michael G. Hadfield de biologie van nudibranchia-larven (larven van naaktslakken, zoals Aeolidiella, Onchidorus e.a.) Naast allerlei gegevens over voedsel en groei vermeldt hij ook een ander interessant feit. Het bleek n.l. dat de larven werden aangetrokken door, laten we zeggen, smaakstoffen van dieren, die hen later tot voedsel gestrekt zouden hebben. De larfjes zijn dan echter nog heel klein en worden door hun toekomstige voedseldieren met graagte verorberd, zoals zeeanemonen, zeepokken etc. Je kunt er ook té vroeg bij zijn.

KORAALRIFFEN

Degenen onder U, die zich wat méer willen verdiepen in het verschijnsel koraalrif wijzen wij op een uitstekend maar zwaar artikel van T. Goreau "Problems of growth and calcium-depositions in reef corals", dat kunt U vinden in Endeavour 20(1961)32-39. Het behandelt vorming van riffen, groeisnelheid, zooxanthellae, mechanisme van de calcificatie, enzymen etc. Het onderzoek werd grotendeels verricht op Jamaica.

H. van Welzen - Delft

DUIKBOOT TE HUUR

Wie mocht denken dat het diepzeeonderzoek met behulp van zeer gespecialiseerde apparatuur en buitengewoon kostbare diepzeeduikboten alleen maar mogelijk is voor de enkele eigenaren van die apparatuur heeft het mis. De Westinghouse Electric Corp. heeft opgericht de World Wide Charter Facilities, een firma die letterlijk alles verhuurt dat nodig is voor onderzoek onder water. Werkschepen, bemanning, een keuze uit verschillende diepzeevaartuigen, oceanografen en oceanografische apparatuur, ingenieurs en technisch personeel. Aan de zuidkust van Californië is reeds een eerste opdracht in uitvoering. Hierbij is een onderzoekingsvaartuig van 45 m lengte met een bemanning van 5 koppen ingezet. Dit schip is uitgerust met een team van 8 onderwaterexperts. Meerdere "Deepstar" duikboten van Westinghouse zijn beschikbaar voor deze nieuwe firma. Zeer recent is een "Deepstar" gereedgekomen die tot een diepte van 1300 m kan werken en een vaartuig dat geschikt is voor een diepte van 4 km wordt thans ontworpen.

Vl.

NOORSE OESTERS

Dat ook de Noren niet stilzitten met het kweken van oesters blijkt wel uit het feit dat Noorwegen enige tijd geleden een begin heeft gemaakt met de export van oesters naar Engeland.

Langs de zuidwestkust van Noorwegen heeft men lange tijd geëxperimenteerd met oesterbroed, en gezien deze eerste export heeft men kans gezien om goede resultaten te bereiken.

Vl.

SCHRIJFMACHINEFONDS

Heeft U Uw bijdrage al gestort in het schrijfmachinefonds? Zie gele flap voorin voor gironr. penningmeesteresse.

BOEK bespreking

REUZEN EN DWERGEN IN HET DIERENRIJK

Prof. Dr. E.J. Slijper

13½ x 20 cm, 196 pag., 4 tab., 50 fig., 13 foto's
A.W. Sythoff - Leiden 1964

Voor mensen die van cijfers en vergelijkingen houden en overstelpende hoeveelheidsgegevens, is dit een boek om van te smullen.

De schrijver, welbekend in zoologische kringen, schijnt over een onuitputtelijke bron van allerlei gegevens te beschikken.

De tekst gaat over allerlei dieren van zeer klein tot zeer groot en de schrijver rekent op vele plaatsen af met velerlei ingewortelde misvattingen en stelt daarvoor in de plaats de realiteit die meestal nog veel verbazingwekkender is dan de sprookjes die worden verteld. De tekeningen die in het boek voorkomen geven steun aan de tekst en maken de behandelde materie voor eenieder volledig begrijpbaar.

Vl.

SCHEMTERLINGSFISCHE

Peter Chlupaty

Kleine DATZ-Bücher Nr. 18

Alfred Kernen Verlag Stuttgart, 1964

12 x 18 cm., 48 pag., 1 kl. foto, 21 zw.w.foto's DM 3,20

Peter Chlupaty is de bekendste duitse zee-aquariaan en een goede bekende voor hen die de DATZ lezen. Uit zijn enorme ervaring heeft hij alles wat betrekking heeft op het geslacht Chaetodon verzameld in dit handige boekje. Enkele verwante soorten worden ook nog besproken. U kunt alle praktische wenken vinden voor de volgende soorten: Forcipiger longirostris, Chelmon rostratus, Parachaetodon cellatus, Remiaurichthys zoster, Heniochus acuminatus, Heniochus permutatus en 46 Chaetodon-soorten.

Het zeewater recept dat hij geeft moet U maar liever niet gebruiken. Chlupaty is de eerste waarvan ik hoor dat hij

een UV rijke TL buis gebruikt bij zijn verlichting. Dat is de Osram L-70 "superaktinisch" of de Philips TL-5 waarover ik wel eens heb gesproken en geschreven (zie Het Aquarium). Nomenclatuur fouten heb ik niet kunnen ontdekken, maar dat zegt niet veel.

Het is jammer dat er niet meer kleurenafbeeldingen in konden, en dat niet alle soorten zijn afgebeeld. Een paar tabellen hadden het boekje nog handiger gemaakt en je moet wel goed zoeken voor je weet met welke soorten uit deze gevoelige groep je het beste kunt beginnen. Ook wordt er te weinig over het samenhouden van verschillende soorten gezegd. Al met al: aanbevolen.

HC

LIFE BEYOND THE EARTH

V.A. Firsoff

15 x 22 cm., 320 pag., 16 afb., 42 sh.
Hutchinson Ltd. Essex 1963

Dit boek past volgens sommigen misschien niet geheel in het kader van onze hobby, doch voor mensen die een iets bredere belangstelling hebben willen wij toch in enkele regels iets over dit controversionele boek schrijven.

De schrijver vraagt eerst wat leven eigenlijk is en daarna gaat hij geleidelijk over tot discussie van het leven buiten onze dampkring.

In het licht van de huidige stand van de wetenschap weegt hij de diverse theorieën af die er bestaan betreffende het leven op andere planeten.

De mogelijkheid van verplaatsing van leven door het heelal wordt onder de loupe genomen.

Om de schrijver goed te kunnen volgen is een redelijke kennis van chemie echter wel noodzakelijk.

De literaturopgave welke na elk hoofdstuk is opgenomen is verbijsterend groot.

VI.